

Fenna de Meyier

BABOE

In 't halfduister van den grimmigen wintermorgen strompelde Baboe uit het zolderkamertje de trappen af, moeilijk gaande met haar pijnlijke wintervoeten in de onbehouwen, veel te groote pantoffels, die mevrouw haar had gekocht, zonder vooraf de maat te nemen. Mevrouw had geen meid; alleen kwam overdag een eigenwijs, spichtig vlechtjeskind om de kopjes te wasschen, boodschappen te doen en tafel te dekken. Verder deed Baboe alles. Mevrouw was blij dat zij haar uit Indië mee had gebracht, nu zij hoorde van haar vriendinnen hoe moeilijk het was om in den Haag meiden te krijgen en nog moeilijker ze te houden.

Baboe deed goed haar werk, zij kookte, wiesch, boende, hielp de kinderen bij het kleeden en baden, was altijd bezig en had niet veel meer noodig dan een kop koffie nu en dan, een beetje rijst en wat sambal of visch. Mevrouw liet haar weinig uitgaan, vooral weinig naar plaatsen, waar zij andere baboes kon ontmoeten. 'Zij maken maar haar kop gek, anders,' verklaarde zij aan haar echtgenoot.

Mevrouw gaf Baboe weinig loon. In 't begin, ja, toen was 't wat anders; de baboe was anders niet meegegaan; maar later, wat kon Baboe noodig hebben? Gaf mevrouw haar geen behoorlijk eten en drinken, kleepte zij haar niet geheel?

Het weinige geld dat haar nu en dan werd toegestopt – geregelde betaling was zoo'n soesah – bewaarde Baboe zorgvuldig in een stukje katoen, dat zij listig in de kapok van haar kussen verborg. Zij kocht nooit iets – spaarde alles op. Voor Indië, voor haar kinderen. Want Baboe had kinderen, vier dochters en twee zonen. Haar man was een welgesteld waronghouder geweest; maar in de laatste jaren van zijn leven was hij aan 't dobbelen gegaan en had alles verspeeld, tot zelfs de baadjes van zijn kinderen. Na zijn dood was zij gaan dienen bij deze mevrouw en dit was haar eerste reis naar Holland. Het was alles zoo verleidelijk geweest; het mooie tractement, het vooruitzicht binnen zes maanden weer thuis te zijn met een goede belooning extra, als zij trouw had gediend – meneer en mevrouw hadden 't haar zoo heerlijk voorgespiegeld en zij was zoo arm, zoo onwetend; met blijdschap was zij gegaan!

Maar de zes maanden kropen om en waren tot een jaar geworden, en nog dachten meneer en mevrouw niet aan teruggaan. Vonden zij 't dan hier zoo prettig? dacht zij naïef. Voor Baboe was elke dag langer in

Holland een pijn te meer in haar leven. Toch zweeg zij en klaagde niet. Zij was bang, bang voor de stem van meneer, bang voor de drift van mevrouw. Eéns had zij 't gewaagd te vragen, wanneer mevrouw terug ging. 'O, nog lang niet,' had deze lachend geantwoord. Men had de eenvoudige baboe niet verteld, dat meneer gepensioneerd was en waarschijnlijk nooit meer terug zou gaan.

Baboe's gedachten draaiden altijd weer in haar hoofd rond, net als die gevangen eekhorntjes doen, die in een kooitje om zich heen tollend, altijd door. Batavia, de kinderen, de warong; - Holland, de kou, de eenzaamheid. Soms, bedwemd door de kracht van haar verlangen, vergat zij haar werk of deed het verkeerd. Dan werd mevrouw driftig en kreeg zij dien dag geen koffie.

Met de kinderen kon Baboe 't nog het beste vinden. Kleine Trees vooral, 't vijfjarig meisje, hing Baboe aan en speelde 't liefst met haar. Maar met September was 't kind naar een fröbelschool gestuurd. Nu was Baboe den ganschen dag alleen.

Na 't ontzettende verlangen, was de kou haar ergste vijand. In haar dunne kleeding (thuis droeg zij altijd sarong en kabaia) stond zij vaak te rillen, zelfs vóór het vuur, en alleen 's avonds, als de kachelwarmte van 't eten koken nog in het keukentje hing, de gaslamp op was gestoken en Baboe zich in een ouden, gestreepten reisdeken had gewikkeld, voelde zij zich eindelijk wat behaaglijker. Dan sliep ze vaak in of zat voor zich uit te staren in halve onbewustheid, zooals Oosterlingen alleen het vermogen, en voelde zich gelukkig.

... Toen zij dien dag naar beneden strompelde, was 't wel bijzonder koud. Op de ruiten van de keuken lagen dik-op de ijsbloemen, fijn-scherp afschilferend toen zij er verwonderd met de nagels even aan krabde. Zóó iets had Baboe nog niet bijgewoond, want de winter had tot nu toe nog geen vrieskou gebracht. Zij blies op 't afgeschilferde plekje en door 't ronde gaatje dat haar warme adem gemaakt had, zag zij naar buiten. Alles lag wit en stijf onbeweeglijk. De boompjes van hun tuin waren als in een siddering verstijfd; de rhododendrumstruiken, bevracht met een dik pak sneeuw, hingen als doode wezens neer. In de helwit besneeuwde paden niets dan eenige krasjes van vogelpooten. Verder was alles als verlaten onder een somber-grijzen hemel. Zij huiverde. Dit was 't einde, dacht zij. Nu zou 't niet lang meer duren, of ook de menschen binnen zouden stijf worden van de kou en langzaam sterven. - Versuft staarde zij om zich heen. Er werd gebeld, maar zij hoorde niet. Toen de melkboer nog eens belde, driftig ditmaal, ging zij eindelijk werktuiglijk, opendoen.

'Kom, allo, Baboe!' riep hij met een ruwe grap, die zij niet verstond.

Zij hielp hem zwijgend, maar zij klappertandde zóó hevig, dat hij 't hoorde.

‘Jij heb ’t ook koud, zie ik,’ zei hij goedhartig, ‘drink een kommetje warme koffie, meid.’

Zij ging naar de keuken terug en zette de melk op. Toen haalde ze schuier en stofdoek om in de huiskamer haar werk te doen. Maar op den drempel kòn zij niet meer.

Haar knieën knikten, haar gansche lichaam begon hevig te trillen; zij viel op den grond en verloor het bewustzijn.

De dokter werd gehaald, want Baboe lag in hooge koorts.

Mevrouw, die zoo gauw geen noodhulp kon krijgen, maakte zich woedend. Ditmaal hielp haar woede niets, Baboe ijldde en kon haar niet verstaan.

Na vier dagen daalde de temperatuur. De dokter zat bij haar bed en hield de uitgeteerde bruine pols in zijn hand. Hij was ook in Indië geweest en kende de Javanen. Vriendelijk sprak hij met Baboe en toen zij hem schreiend bekende, dat zij terug wou, terug naar haar land en haar kinderen, beloofde hij er met meneer en mevrouw over te spreken.

‘Die vrouw moet dadelijk terug, meneer Spronk’, zei hij tot den heer des huizes, ‘als ze hier nog een maand blijft, gaat ze dood. Haar longen en haar hart zijn aangedaan.’

‘Vervl. . . . geschiedenis’, bromde Spronk, ‘ik zal er met mijn vrouw over spreken.’

Mevrouw gaf eerst toe, maar toen Baboe beter werd en weer haar werk deed, gesterkt door de gedachte aan mogelijk teruggaan, vond zij dat Baboe nog best den zomer uit kon blijven. Tegen dat de kou weer kwam, kon men nog wel eens zien. In haar hart hoopte zij zelfs, dat Baboe dan geheel aan Holland gewend zou zijn en voorgoed zou willen blijven. Waarom ook niet? Kreeg Baboe hier niet alles wat ze nodig had? En was zij niet goed voor Baboe? Andere dames sloegen er op, in Indië, dat had zij nooit gedaan.

Baboe deed haar werk, maar telkens matter. De hoop, die even opgeglommen was in haar ziel, verdoofde weer onder de asch van haar twijfel.

Zij heette nu niet ziek meer; doch wie zou de pijnen beklagen die zij voelde in borst en rug als zij hol hoestend in haar bed lag; wie leed er mede als zij hijgend of huiverend haar werk deed, te zwaar voor haar laatste krachten?

Op een dag voelde zij dat het niet langer kòn. Haar zacht duldende Javanenziel kwam eindelijk in opstand. Zij ging naar mevrouw toe en zeide beslist dat ze heen wou gaan, vóór zij ging sterven. Mevrouw keek haar aan met booze oogen. Het eigenwijze dagmeisje was die week juist weggebleven en tallooze brieven en advertenties bleven vruchteloos.

Baboe zou haar in den steek laten! Juist nu zij haar ’t meest nodig had!

Zou mevrouw zelve 't werk mogen doen, misschien! Dat nooit. . .

En toen, met machtsvertoon, zei ze bevelend: 'Neen Baboe, je blijft. En pas op, als je wegloopt! Dan roep ik de politie.'

Sidderend van angst en met haat in het hart was Baboe weer aan de waschtobbe gaan staan, de opengereten winterhanden in 't heete sop.

Een wanhoopskreet wong zich los uit haar keel, die zij dadelijk versmoorde.

Toen, opeens, dacht zij aan den vriendelijken dokter.

Dien avond gingen de meesters uit en kon zij veilig even weg. Het adres was Conradkade, dat wist ze, al was ze 't nummer vergeten, ze zou 't wel vinden. Het was dicht bij.

. . . Er hing een dikke, parelwitte mist, toen Baboe uitging. Zij was zelden op straat en voelde er zich onveilig, als ten prooi aan onbekende machten. Haar mantel was dik genoeg, toch rilde zij, kouwelijk en nog altijd koortsig. Zij schuurde angstig langs de huizen, herkende sommige winkels, wist eindelijk de Conradkade te vinden.

Een dokter heeft een naamplaat grooter dan de anderen, dacht zij slim.

Goed kijken. Het arme bruine Javanengezicht, knokig en triest-leelijk onder den verlepten zomerhoed van mevrouw, keek loerend naar elke deur. Een paar keer belde zij verkeerd aan, bij een photograaf, een dentist, eindelijk was zij bij den dokter.

Zij belde en stond trillend te wachten.

De stoomtram ratelde en dreunde voorbij, onzeker van vorm in den dichten mist, waarin de lantarens spookachtig glommen.

In haar angst leek het een brullend monster. — Eindelijk deed een dienstmeisje open.

'De dokter thuis?' vroeg Baboe, moeilijk het Hollandsch articuleerend.

'Neen de dokter is op reis voor vier maanden.'

De deur sloeg dicht. En Baboe stond weer alleen. Werktuiglijk slofte zij voort, den rug gebogen als een die een pak slaag gehad heeft.

Een straatjongen kwam voorbij en gilte haar plaagachtig iets in 't oor. Zij schrikte op als van een kanonschot.

Toen voelde zij in haar hand het beetje geld, dat ze had meegenomen om 't den dokter te geven voor de groote boot. O, ze wist wel, dat kon niet genoeg zijn, maar hij, zoo goed, had haar misschien kunnen helpen.

Vier maanden. . . nog vier maanden!

Neen, dat zou ze niet uthouden, onmogelijk. Stil, was daar geen politie-agent die op haar af kwam? Misschien was mevrouw wel thuis gekomen en liet haar nu zoeken, zoals ze gedreigd had. . .

Allah, li Allah, waar kon ze gaan, zich verbergen? . . . Maar de man ging voorbij en nu slofte zij weer trager voort. Die laatste